

ਫੁਲ ਬੈਚ

ਅਪੀਲੀ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ

ਭੰਡਾਰੀ ਸੀ. ਜੇ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗਰੋਵਰ, ਜੇ. ਜੇ.

ਰਾਜ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਮਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ, - ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1956 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 64

ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ (1898 ਦਾ ਐਕਟ V)—ਸੈਕਸ਼ਨ 369, 430 ਅਤੇ 417—ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ—ਕੀ ਮਾਮੂਲੀ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ—ਸੈਕਸ਼ਨ 430—ਕੀ ਇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ- ਧਾਰਾ 417- ਰਾਜ ਦਾ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ- ਦੀ ਹੱਦ।

1958

Feb. 27th

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤਰਜੀਹੀ ਅਪੀਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੁਣੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲੰਬਿਤ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਸੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਸੁਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 430, ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਜੋਂ ਅੰਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਡਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 430 ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਧਾਰਾ 417 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਅੰਤਮਤਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਦਾਲਤ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਆਪਣੀ ਅੰਤਮਤਾ ਗੁਆ ਦੇਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 430 ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਿਰਫ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਕੱਲੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(ਪ੍ਰਤੀ ਗਰੇਵਰ, ਜੇ.), ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਕੋਲ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 369 ਅਤੇ 430 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਅੰਤਮਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

17 ਸਤੰਬਰ 1957 ਨੂੰ ਹੋਬਲ ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਕੈਪੂਰ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਰਾਏ ਲਈ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ।

ਸ਼੍ਰੀ ਐਚ.ਐਸ. ਭੰਡਾਰੀ, ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਕਰਨਾਲ, ਮਿਤੀ 25 ਨਵੰਬਰ, 1955 ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਦੀ ਬਜਾਏ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ।

ਐਲਡੀ ਕੌਸਲ, ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਅਪੀਲ ਲੈਟ ਲਈ।

ਐਚ., ਐਸ. ਗੁਜਰਾਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

, ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ-

ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੰਬਿਤ ਅਪੀਲ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ? ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮੂਲੀ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ?

ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਮਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302, 323, 307 ਅਤੇ 451 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਰਨਾਲ ਦੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ।

ਧਾਰਾ 304, ਭਾਗ II, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, ਅਤੇ ਆਰਡਰ ਆਫ਼ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 323, 324 ਅਤੇ 451 ਤਹਿਤ ਕੈਦ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਈ; ਉਰਫ਼ ਭਗਵੰਤ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਗੁੰਮ ਸਿੰਘ, ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਅਪੀਲ 31 ਅਗਸਤ, 1956 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ, ਕਪੂਰ, ਜੇ., ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅੰਤਮ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ ਸੀ, ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ

ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਈ ਸੀ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ: -

"1955 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 551 ਦੇ ਨਾਲ ਆਉਣ ਲਈ।"

1955 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 551 ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਐਪੀਲ ਕਪੂਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ, ਜੇ., ਰਾਜ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 31 ਅਗਸਤ, 1956 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। 3 ਜਨਵਰੀ, 1957 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਪਾਸੀ, ਜੇ.ਜੇ. ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਨੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹ ਅਪੀਲ ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਕੈਪੂਰ, ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ, ਜਦੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ (ਦੋਸ਼ੀ) ਦੇ ਵਕੀਲ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਗੁਜਰਾਲ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਕਾਇਮੀ 'ਤੇ ਮੁਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ।

ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਜ । ਮਨਜ਼ਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਧਿਰਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਟਕਰਾਅ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਰਫ ਭਗਵੰਤ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਜੇ।

ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਹਨ

ਪੈਂਡੈਂਟ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 369 ਅਤੇ 430 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਬਦਲਾਵ, ਰੀਵਰਸਲ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਅਯੋਗ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਝਗੜੇ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਤਾਕਤ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਹਾਂ

ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਥਾਂ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 417 ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ' ਕਿਸੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਮੂਲ ਜਾਂ ਅਪੀਲੀ ਹੁਕਮ ਤੋਂ' ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 417 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਪਵਾਦ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 417 ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹੀ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੀਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 430, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਅੰਤਿਮਤਾ ਦੇ ਇਸ ਨਿਯਮ ਲਈ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਅਪਵਾਦ ਹਨ (ਏ) ਰਾਜ ਦੀ ਧਾਰਾ 417 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ^{ਮਨਜ਼ ਦੇ ਸਿੱਖ}

* * ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਰਫ ਭਗਵਾਨ-, ਅੰਤਿਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ (ਅ) ਕੋਡ ਦੇ ਚੈਪਟਰ ਸਿੱਖ XXXII ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਭਾਵ, ਸੋਧੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ- ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੱਖ, ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ^{ਜੋ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ।} ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ (a) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਪਵਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ। ਭਾਵ ਜਦੋਂ ਵੀ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 417 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

"ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਅੰਤਿਮਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

x ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਆਪਣੀ ਅੰਤਿਮਤਾ ਗੁਆ ਦੇਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲ ਦੇਰ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 430 ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਿਰਫ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਿਰਫ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਰਾਜ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਫਿਰ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ- ਰਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ

ਵਿਰੁੱਧ। ਜੇਕਰ ਦੋਵੇਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਸੁਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ^੧ ਕਿ ਧਾਰਾ 430, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਿਮ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ

ਰਾਜ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਮਨਜ਼ਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਤੇ ਭਗਵੰਤ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

^੧ *Singh* ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੇ - ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਵੀ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕਪੂਰ, ਜੇ., ਦੁਆਰਾ 31 ਅਗਸਤ, 1956 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:-

“ਮੈਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੁਰਮ ਕਤਲ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਾਂਗਾ।”

“ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੀ '1955 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 551 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ'। ਕਿਉਂਕਿ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਖੋਜ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਖੋਸਲਾ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਹੁਕਮ ਦੇਵਾਂਗਾ ਕਿ ਉਸ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜ ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਉਪ ਮਿਸ਼ਨਾਂ ਬਾਰੇ
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ

ਰਾਜ। ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਰਾਜ ਬੈਚ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਰਾਜ ਦੇ ਮਨਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਰੀ
ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਉਰਫ਼ ਭਗਵੰਤ
ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਹੀ ਸ਼ੀ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਸੁਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਪ੍ਰਤੀ-ਗੁੰਮਮ
ਸਿੰਘ, ਹਾਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ, ਕਿਵੇਂ-ਜੇ ਕਦੇ, ਇੱਥੇ ਆਰਡਰ ਦੀ
ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਹੁਣ ਸਿਰਫ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ

. ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ।

¹ ਰਾਜ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਪਰ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਡ ਆਰਓਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 430 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ
ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ
ਅਪੀਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਰਥ
ਸਾਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਯੋਗ
ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੇ ਨੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ
ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਮੁੜ ਫਿਉਜ਼ਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ
ਕਰਨਾ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨਤੀਜਾ ਅਸੁਵਿਧਾ ਵੱਲ ਖੜਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਨਾਲ ਉਪਚਾਰਕ
ਆਈ.ਟੀ.ਐਸ. ਦੀ ਡਿਊਟੀ

- ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ
ਇਰਾਦਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਹੁਣ ਤੱਕ 4 ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਹੋਣਾ
ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

- ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ
ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ

*- ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਭਾਵ, (ਏ) ਧਾਰਾ
302, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ, ਅਤੇ (ਬੀ) ਧਾਰਾ 304, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ
ਠਹਿਰਾਉਣਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਿਰਫ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ
ਜਾਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ
ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ
ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ

ਰਾਜ ਦੋਸ਼ੀ. ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਅਜੇ ਵੀ ਮਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੁਣੀ ਨਹੀਂ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ' ਉਰਫ਼ ਭਗਵੰਤ ਇਹ ਸਿੱਖਿਅਕ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ।

ਸਮਘ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ

ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। 'ਤੇ

ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਆਕਰਸ਼ਕ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

¹ - ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਪਰ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਇਕੋ ਇਕ ਮਾਮਲਾ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ, ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਮੰਨਿਆ। ਪੂਰਵ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੁਰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਫਿਰ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਮੰਨਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਸੁਣਨ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣਾ ਸੁਭਾਵਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਇੱਕੋ ਸਮੂਹ 'ਤੇ ਦੋ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਪਿਆ ਕਿ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ

ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਸੰਗਤਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਟਾਰਟ-¹¹¹⁶ ਸਟੇਟ ਲਿੰਗ ਨਤੀਜੇ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ-^{ਸਿੱਖ ਜੋ ਸਿੱਖ ਨੇ} ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਮੁਹੰਮਦੀ ਗੁਲ ਰੋਹਿਲਾ ਬਨਾਮ ^{ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ}, ਸਮਰਾਟ (1), ਨਿਯੋਗੀ, ਏਜੇਸੀ, ਨੇ ਨਿਰੀਖਣ ਵਿੱਚ ਨਾਗਪੁਰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਪਭਗਵੰਤ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ :-

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

- ਵਾੜ

ਦੇ

ਨਾਬਾਲਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਅਪੀਲ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੀਆਂ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। 1 ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ

ਦੁਆਰਾ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੇਗਾ : ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਧਾਰਾ 304 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਵਾਂ

ਨੂੰ

ਅਪੀਲ

ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਹੁਣ ਮੈਂ

ਮਾਮੂਲੀ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ੀ

ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਾਂਗਾ।

ਇਸ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ

ਅਦਾਲਤ

ਧਾਰਾ 423 ਦੇ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਇਹ ਜਾਂ ਤਾਂ (i) ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ

(ii) ਮੁੜ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ (iii)

ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫੈਸਲਾ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਨੂੰ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਜਾਂ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਅਤੇ ਇਹ ਅੰਤਿਮ ਹੈ, (ਏ) ਜੇਕਰ

ਹਾਈ ਕੋਰਟ

ਮਾਮੂਲੀ ਜੁਰਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਮੀ -

ਸਾਇਡ), ਤਾਂ ਇਹ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਏ.ਪੀ. -

ਮਾਤਹਿਤ ਮੂਲ ਜਾਂ

ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ

ਸਮਰੱਥ ਹੈ? ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ; ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ
ਕਿ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ
ਧਾਰਾ 423 ਦੇ (ਏ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ
ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ

।

ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸਨਸ਼ਾ
ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਭਗਵੰਤ
ਸਿੰਘ

ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੇ.

ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਵੀ ਇਹੀ ਤੱਥ? ਜੇ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਫੈਸਲਾ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਣਾ ਹੈ? (ਬੀ) ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਅਦਾਲਤੀ

ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਲਈ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ? ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਮੁੜ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ? (c) ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਧਾਰਾ 417 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੂਜੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?"

ਇਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦੋ ਉਲਟ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 401 ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਉਪ ਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਨਾਗਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

“ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅਪੀਲ ਸੁਣਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਇਸ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਕੋਈ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਜੋ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਖੋਹ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪੀਲ ਵਿਅਰਥ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਅਪੀਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਅਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ।

ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਫਿਰ ਕੌਕਸ ਬਨਾਮ ਹੇਕਸ (1) ਵਿਚ ^^ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸਵਾਲ ' ਤੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦੇਣ ਵਿਚ ਬ*ਸਟੇਟ ਲਾਰਡ ਹਰਸ਼ੇਲ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ— ਉਰਫ ਭਗਵੰਤ।
ਸਿੰਘ

“ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਗ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਗੁਰਨਾਨ ਸਿੰਘ, ਤੁਹਾਡੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਜੋ ਇਹ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨ ਹੋਵੇ, ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ। ਸਹਿ-ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਕਦੇ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਏਪੀਪੀਲ ਝੂਠ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਵਿਅਰਥ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਇੱਕ ਢੁੱਕਵਾਂ ਕਾਰਨ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ

ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੋ।’

ਲਾਰਡ ਹਰਸ਼ੇਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰਥ ਹੈ। ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ

ਹਾਈਕੋਰਟ ਉਰਫ ਭਗਵੰਤ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੇ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।

ਗੁੰਮ ਸਿੰਘ, ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 401, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋ- ਸੀਡਿਊਰ ਕੋਡ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਪੀਲ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਭੇਜੀ ਗਈ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 401 ਅਦਾਲਤ ਦੇ *», ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ

ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅੰਤਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਬਨਾਮ ਜੱਜ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਪਾਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾ-ਜੋ

-4 ਵਿੱਚ

ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਖੋਜਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ।

ਨਾਗਪੁਰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਬਹੁਮਤ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਮੈਕਨੇਅਰ, ਜੇ.ਸੀ. ਦੀ ਖੋਜ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਜੋਰਾਭਾਈ (1) ਵਿਚ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। ਯੂ., ਜੇ.ਐਸ. ਚੋਪੜਾ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਬੰਬੇ (2) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਮੈਂ ਨਿਯੋਗੀ, ਏਜੇਸੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਤਰਕ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 425 ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਕੇਸ ਦਾ ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਕਰਦਾ ਹੈ

(1) ਏਆਈਆਰ 1926 ਬੰਬ 555

(2) ਏ.ਜੇ.ਆਰ. 1955 SC 633

ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਵੈ-ਸਾਬਕਾ ਹੈ- ਸਟੇਟ * ਪਲੈਨਟਰੀ, ਸੈਕਸ਼ਨ 425 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਨਜ਼ਾ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰੇ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਉਰਫ਼ ਭਗਵੰਤ ਸ਼ਮੱਗ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦਰਜ ਜਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। . ਜਿਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਹਾਈਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਆਦਿ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ * ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰੇਗੀ। ਉਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਸਮਰੱਥਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਣ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹ ਫਿਰ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਕੋਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਮੋਡਕੀਆ (1) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-

“ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਰੁੱਧ ਐਸ. 417 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤਰਜੀਹੀ ਅਪੀਲ

ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਥਾਈ ਵਕੀਲ ਲਈ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 417 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(1) ਏ.ਐਲ.ਆਰ. 1932 ਨਾਗ 73

ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸਨਸ਼ਾ
ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਭਗਵੰਤ
ਸਿੰਘ

ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੇ.

ਦੋਸ਼, ਉਸੇ ਤੱਥ 'ਤੇ. ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਧਾਰਾ 417 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ

ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਸੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 417 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 430 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਿਮ ਹੈ ।

ਨਾਗਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਮੁਹੰਮਦੀ ਗੁਲ ਰੋਹਿਲਾ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (1) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਾਗਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਮੋਡਕੀਆ (2) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਨਾ 121 'ਤੇ ਉਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਮੱਧ ਭਾਰਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਦ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਬਾਬੂਲਾਲ ਅਤੇ ਭੇਰੂਮਲ (3), ਅਤੇ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਾਲੂ (4) ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ । ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਯੂਜ਼ੇਐਸ ਚੋਪੜਾ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਬਬੋ (5) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ . ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 439 (6), ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ?

(1) ਏਆਈਆਰ 1932 ਨਾਗ 121”

(2) ਏਆਈਆਰ 1932 ਨਾਗ 73

(3) ਏਆਈਆਰ 1956 ਰਾਜ. 67

(4) AIR 1952 ਮੱਧ ਭਾਰਤ 81 (FB.)

(5) ਏ.ਐਲ.ਆਰ. 1955 SC 633

ਜੇਕਰ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿਧਾਂਤ en- MtmsH® * ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਉਰਫ ਭਗਵੰਤ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਉੱਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੁੱਚਾ ਕਾਨੂੰਨ , ਮੌਜੂਦਾ ਸਵਾਲ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੁਆਮੀ- ਜੋ *

ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-

“ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਾਂ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਥਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਮੁੜ-ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੂਓ ਮੋਟੂ ਜਾਂ ਇਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 439(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ।) ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇ।

ਧਾਰਾ 439 (6) ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਨੋਟਿਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ।

ਰਾਜ ਪੰਨਾ 645 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ-

ਮਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਭਗਵੰਤ
ਸਿੰਘ

ਜਮ ਐਮ ਸਿੰਘ.
ਜੇ.

"ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਿਹਤਰ ਹੈ
ਤਰਕ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸੋਧ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਇੱਕ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ
ਕਿ ਹੋਣਾ ਸੀ

ਇੱਕ ਪਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਸੀ
ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ
ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਨੇ, ਉਸ ਸੋਧ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ,
ਉਸ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ,
ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ
ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ

ਵਜੋਂ ਧਾਰਾ 439(2) ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਧਾਰਾ 439(6) ਅਧੀਨ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਜਤਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠ ਸਕਦਾ।
ਦੁਬਾਰਾ ਪੰਨਾ 649 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ (ਭਗਵਤੀ, ਜੇ.), ਨੇ ਦੋਖਿਆ-

ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਅਪੀਲੀ ਜਾਂ ਪੁਨਰ-ਸੁਰਜੀਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਨਿਰਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਜਦੋਂ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਥਾਂ ਲਵੇਗਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।"

ਪੰਨਾ 653 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ-

ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 369 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 430 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਅੰਤਿਮਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ

ਰਾਜ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਭਗਵੰਤ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵੱਲ ਰੁਚਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗੁੰਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੋਖਿਆ ਸੀ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ

ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਵਾਜ਼ਬਤਾ 'ਤੇ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਘੱਟ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ

ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਉਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੰਨਾ 660 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ-

“ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੇਧ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈ ਲਵੇਗਾ ਜਿਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸੋਧੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (1)।”

ਰੀਓਸਟੇਟਸ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪੰਨਾ 660 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:-

ਮਨਜ਼ਾ ਸਿੰਘ

ਉਰਫ਼ ਭਗਵੰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਅਸਲ ਇਮਤਿਹਾਨ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ^{ਸਮਝ ਨੂੰ} ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ

ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ,
ਜੇ*

ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪਰ ਕੀ ਏ

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ

ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੋਧੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਖਰਕਾਰ ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡ ਸ਼ਿਪਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬਦਲਾਵ

ਪਰਿਵਰਤਨ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਣਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਿਰਾਂ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਪੈਡਿੰਗ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਮੇਰਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਹੈ।

ਗੁਰਵਰ ਜੇ.

ਗੁਰਵਰ, ਜੇ. ਮੈਂ ਖਿਡੋਣਾ ਸਿੱਖਣ ਵਾਲੇ ਭਰਾ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਜਵਾਬ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਪਰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਜ ਮੁੱਖ ਚਾਰਜ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ
ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਕਿ ਉਰਫ ਭਗਵੰਤ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ:-

ਸਿੰਗਤੀ

ਗੁਰਵਰ, ਜੇ.

“ਕਿ ਤੁਸੀਂ, 3 ਮਈ, 1955 ਨੂੰ, ਵਿਜੇ ਲਕਸ਼ਮੀ ਵੇਵਿੰਗ ਫੈਕਟਰੀ, ਪਾਣੀਪਤ, ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ ਪਾਣੀਪਤ ਵਿਖੇ, ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਕੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਵਾੜ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਕਮਲ ਵਿਖੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ।

ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ਾਂ (ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ) ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਜੋ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਸਨ। ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ; ਪਰ, ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ, ਉਹ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸੱਟਾਂ ਲਗਵਾਏ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੌਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ II ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੋ ਅਪੀਲਾਂ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ- ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਐਪ ਪੀਲ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥ ਸਨ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ 31 ਅਗਸਤ, 1956 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 31 ਅਗਸਤ, 1956 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦਾ, ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 417 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ, ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੈ।

ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੋਡ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 369 ਅਤੇ 430 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਅੰਤਮਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਪਹਿਲੀ ਵਿਵਸਥਾ, ਜੋ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਅੰਤਮਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਧਾਰਾ 369 ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦੀ ਹੈ: -

“ਇਸ ਕੋਡ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਜਾਂ, ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ, ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰੇ, ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੇਗਾ।”

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਵਿਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 369 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਯੂਜ਼ੇਐਸ ਚੋਪੜਾ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਬਾਂਬੇ (1) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦਾ ਐਲਾਨ ਆਖਰੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਸ਼ਬਦ. ਦਾ ਸਵਾਲ ਏ

(1) ਏਆਈਆਰ 1955 ਐਸਸੀ 633

ਧਾਰਾ 369 ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ, ਜੇ ਕਪੂਰ, ਜੇ., ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।; ਜੋ ਸਿੰਘ

ਉਰਫ ਭਗਵੰਤ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 369 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਗਰੇਵਰ, ਜੇ. ਫਿਰ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ

ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 417 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ

_, * ਖੁਦ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 369 ਦੀ ਅੰਤਮਤਾ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੈ।

_ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੱਕ ਵੀ ਵਧਦਾ ਹੈ , ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਚੌਪੜਾ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ , ਐਸ.ਆਰ. ਦਾਸ, ਜੇ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸੀ) ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 369 ਦੀ ਅੰਤਮਤਾ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੈ। -

* ਡਿਕਸ਼ਨ, ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਅਪੀਲੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਅੰਤਮਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 430 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਬੈਂਡ 'ਤੇ, ਭਗਵਤੀ ਅਤੇ ਇਮਾਮ, ਜੇ.ਜੇ., ਨੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਦੋ ਵਰਗਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਭੇਦ ਬਣਾਇਆ-

(1) ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-

* ਸਬੰਧ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਖੁੰਝ ਗਿਆ
ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ;

* ਅਤੇ

(2) ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਫਿਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ, ਕਲਾਸ (1) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 369 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਮਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ; ਪਰ, ਕਲਾਸ (2) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਉਦੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(1) AIR 1955 SC, G33

ਰਾਜ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਮਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ^
ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਰਫ਼ ਭਗਵੰਤ ਦੇ ਨੁਕਤੇ ਲਗਭਗ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਸਨ।
ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਵੀ

ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ- ਗਰੇਵਰ, ਜੇ. ਦੀ ਧਾਰਾ 439(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਸਜ਼ਾ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅੰਤਮਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੇ ਸੰਖੇਪ * ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲਈ ਸੀ; ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: -

- (i) ਸੈਕਸ਼ਨ 369 ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋਵਾਂ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਵੇਗਾ।
- (ii) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਅਪੀਲੀ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ, ਬਿਨਾਂ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਥਾਂ ਲਵੇਗਾ। , ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਹੈ।
- (iii) ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੋਵੇਗਾ

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਮਨਸ਼ ਦੇ ਸਿੱਖ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ^{^stat@} ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਖ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਰਫ ਭਗਵੰਤ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਜੱਜ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ - ਗਰੇਵਰ, ਜੇ. ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ , ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਜੋ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਸੈਕਸ਼ਨ 430 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਪਵਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: —

“ਅਪੀਲ ਲੇਟ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅੰਤਿਮ ਹੋਣਗੇ, ਸਿਵਾਏ ਧਾਰਾ 417 ਅਤੇ ਅਧਿਆਇ XXXII ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ।

ਐਸ.ਆਰ. ਦਾਸ, ਜੇ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸੀ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 369, ਕੋਡ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਧਾਰਾ 430 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅੰਤਮਤਾ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਧਿਆਇ XXXII ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੰਸ਼ੋਧਨ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਹਟਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਧਾਰਾ 369 ਉਕਤ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 439 (6) ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 369 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਧਾਰਾ 439 (6) ਨੂੰ - ਧਾਰਾ 430 ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਗਵਤੀ ਅਤੇ ਇਮਾਮ, ਜੇ.ਜੇ., ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 (6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ 'ਤੇ, ਇਕ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਮਨਜ਼ਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 439 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਸ ਭਗਵੰਤ ਚੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

^{ਧਾਰਾ}369 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 430 ਗਰੇਵਰ, ਜੇ. ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ; ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡ ਸ਼ਿਪਜ਼ ਨੇ ਓਵਰ-ਰਾਈਡਿੰਗ ਸਿਧਾਂਤ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਕਨ-ਐਕਸ਼ਨ ਵਿਰੁੱਧ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੁਣਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨੋਟਿਸ 'ਤੇ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਜੋ ਸਾਡੇ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਹੇਠਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈ ਲਈ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਦੋਂ ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਹੀ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਅੰਤਮਤਾ ਬਾਰੇ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਕੇਸ, ਜਨਾਰਦਨ ਰੈਡੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਸ਼ਕਲ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 430 ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ “ਧਾਰਾ 417 ਅਤੇ

ਅਧਿਆਇ XXXII ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ” ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 31 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, 1956, ਧਾਰਾ 430 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਤਮ ਬਣ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ, ਧਾਰਾ 417 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਗਈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਤੀਜਾ. ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਮੰਨਣਯੋਗ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਪਰ, ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 369 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 430 ਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ - ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ।

(1) ਏਆਈਆਰ 1951 ਐਸਸੀ 217

ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅੰਤਿਮ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮਨਜ਼ " ਸਿੰਘ ਫਿਰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਅੰਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ Smugh-ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਇਸ ਅਪਵਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੱਖ- ਗਰੇਵਰ, ਜੇ. ਅਧਿਆਇ XXXII, ਜੋ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 430 ਵਿੱਚ ਅਪਵਾਦ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 417 ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਹੁਮਤ ਦਾ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਸਲ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਕੀ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਸੀ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਚ ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸ਼ਕਤੀਆਂ

ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ-

- (a) ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ?
- (b) ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੁਰਮ ਕੀ ਹੈ?
- (c) ਕੀ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ?

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਦਰਖਾਸਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਮੂਲੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਹੁਣ ਮੰਨ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਇੱਕੋ ਸੈੱਟ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਜੁਰਮ ਇੱਕ ਕਤਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਰਥਾਤ, ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ। ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋਵੇਗਾ

ਇਸੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਵਕੀਲ ਉਰਫ ਭਗਵੰਤਨੋਟ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਸਿੰਘ-ਸਮੱਗਰੀ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ।

ਗਰੇਵਰ, ਜੇ.

ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਾਚੀਨ

ਅਧਿਕਤਮ "ਨੇਮੋ ਡੇਬੇਟ ਬਿਸ ਪੁਨੀਰੀ ਪੂ ਉਨੋ ਡੇਲਿਕਟੋ" ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ , ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋ ਵਾਰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦ ਕੁਈਨ ਬਨਾਮ ਕਿੰਗ (1) ਵਿੱਚ , ਹਾਕਿੰਸ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਪੰਨਾ 218 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਤੱਥ 'ਤੇ ਦੋ ਵਾਰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਝੂਠੇ ਰੁਝਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲ ਲਈ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ । ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਲੁੱਟ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਦ ਕਿੰਗ ਬਨਾਮ ਬੈਰਨ (2) ਵਿੱਚ , ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: "ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਇੱਕੋ ਜੁਰਮ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।" ਕੁਈਨ ਬਨਾਮ ਮਾਈਲਜ਼ (3) ਵਿੱਚ , ਚਾਰਲਸ, ਜੇ., ਜਿਸ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਨਾਲ ਲਾਰਡ ਕੋਲਰਿਜ, ਸੀਜੇ, ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਂਥਮ, ਜੇ. ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ, ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਨਿਯਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ - ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਜੁਰਮ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਉਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਗਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਰੋਕ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ: "ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਬਾਰ ਬਾਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਆਸਾਨੀ ਵਿੱਚ. ਇਹ ਸਾਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਿਜ਼ੱਠਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜੋ ਬਾਰ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ

- (1) (1897) 1 QBD 214
- (2) (1914) 2 KB, 570
- (3) (1890) 24 QBD 423

“ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਥੋੜਾ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਮ ਹਮਲੇ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ, ਸ਼ਿਲਿੰਗ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਾਮੂਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਮਿਸਲ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਸੇ ਹਮਲੇ ਲਈ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਤਲ ਦੇ ਤੰਬੂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ ; - ਪਰ ਤਰਕ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਸਮਝ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਗਰਭਪਾਤ ਦੇ ਜੋਖਮ 'ਤੇ ਵੀ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ , ਤਾਂ ਉਹ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਗਰਭਪਾਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਬਹੁਤ ਘੱਟ।”

ਬਰੂਮਜ਼ ਲੀਗਲ ਸੈਕਸਿਮਜ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸਥਾਪਿਤ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚੋਂ, ਇੱਕ ਕੈਦੀ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਆਰ . ਬਨਾਮ ਐਲਰਿੰਗਟਨ (1), ਵੈਲਟਨ ਬਨਾਮ ਟੈਨੇ-ਬੋਰਨ। (2)। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 20(2) ਵਿੱਚ "ਨਿਮੋ ਡੇਬੇਟ ਬਿਸ ਵੇਕਸਾਰੀ" ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਜੁਰਮ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਬਚਾਅ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ , "ਅੰਟਰਫੋਇਸ ਬਰੀ" ਜਾਂ "ਆਟਰਫੋਇਸ ਦੋਸ਼ੀ" ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੰਘੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸਾਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਪੰਜਵੀਂ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ-

'ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਜੁਰਮ ਲਈ ਦੋ ਵਾਰ ਜਾਨ ਅਤੇ ਅੰਗ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

' (1) 1 ਬੀ ਅਤੇ ਐਸ 688, 696

(2) 99 LT 66

ਜਾਪਾਨੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਰਾਜ ਆਰਟੀਕਲ 39 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ-

"ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਉਸਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਦੋਹਰੇ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਭਾਰਤ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1935 ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਅਨੁਸਾਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਪਰ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 403 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ, ਕਦੇ ਵੀ, ਐਸ. ਏ. ਵੈਂਕਟਾਰਮਨ ਬਨਾਮ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (1) ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਯਮ ਜਾਂ "ਡਬਲ ਖਤਰੇ" ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 20(2), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਛੇਦ ਵਿੱਚ "ਆਟ੍ਰੀਫੋਇਸ ਬਰੀ" ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, "ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ" ਸ਼ਬਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। 20(2), ਨੂੰ ਵੀਡਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇ; ਪਰ ਦੋਵੇਂ ਕਾਰਕ ਸਹਿ-ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਉਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।, ਜਦੋਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 403 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਤ ਪੱਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਇਹ ਇਲਸਟ੍ਰਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ-

(1) 1954 SCA 466

ਧਾਰਾ 403 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮਨਜ਼ਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਅਰਿਆਸ ਭਗਵੰਤ

“ਏ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ
Grove r,3 ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। B. A ਦੇ ਬਾਅਦ ਬੀ ਦੇ ਕਤਲ

ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 403 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੁਬਾਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੂਜੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ; ਪਰ ਸਿਧਾਂਤ, ਜੋ (d) ਵਿੱਚ ਸਮੋਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਰੋਕ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਲਟ। [ਹੋਲਕ੍ਰਾਫਟ ਕੇਸ (1) ਦੇਖੋ]। ਮਾਮਲਾ ਰਜਿ. v. ਗ੍ਰੀਮੀਵੁੱਡ (2) (ਸਫਾ 70 'ਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਡਾਇਜੈਸਟ TLR Vol. XIII ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ), ਬਹੁਤ ਸਿੱਖਿਆਦਾਇਕ ਹੈ। ਚਾਰਲਸ ਗ੍ਰੀਮ ਵੁੱਡ ਨੂੰ ਹੋਸਟਿੰਗਜ਼ ਵਿਖੇ ਵਿਲੀਅਮ ਵੇਟ ਨਾਮਕ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸਰੀਰਕ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੋਰ ਗਿਣਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੈਦੀ ਨੂੰ "ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰਨ" ਅਤੇ "ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰਨ, ਅਸਲ ਸਰੀਰਕ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮੌਕੇ" ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੈਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਿਊਰੀ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਵਾਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਮ ਹਮਲੇ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਹੋਰ ਗਿਣਤੀਆਂ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਰੀ-ਕਾਰਡਰ ਨੇ ਫਿਰ ਜਿਊਰੀ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਗਿਣਤੀਆਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ। ਕੈਦੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ^{ਰੀ} (ਅੰਟਰੋਫੋਇਸ ਦੋਸ਼ੀ) ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੋਸਟਿੰਗਜ਼ ਵਿਖੇ ਜਿਊਰੀ ਦੀ ਖੋਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੈਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਆਮ ਹਮਲੇ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਜਿਊਰੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੀ

(1) 1578 2 ਹਾਲੇ 246

(2) (1896) 66 ਜੇਪੀ 809

ਰਾਜ K ਇਲਜ਼ਾਮ ਦੇ ਚਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਰਫ਼ ਭਗਵੰਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਕਦੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਿਊਰੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤਿੰਨ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ। ਬੈਰਨ ਪੋਲਕ,

Grover. J. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ: -

"ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਕੁਝ ਸਕਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਝਟਕਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵੱਖ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ?"

ਅਤੇ ਦੋਖਿਆ -

“ਇਹ ਸਵੇਰੇ ਕਿਸੇ ਹਮਲੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸਾਰਾ ਮਾਮਲਾ ਵਿਵਹਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੌਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਿਊਰੀ ਨੂੰ ਆਮ ਹਮਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਹੁਕਮ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।

ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਕਾਕਬਰਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ-

“ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਤੇ, ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਧੇਰੇ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ।”

ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਕਾਕਬਰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 403 ਦੇ ਚਿੱਤਰ (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਲੱਭਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਵਾਲ, ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸਾਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲੇਆਮ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਪੂਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਜੋ

ਅਗਸਤ, 1956 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਨੇ ਅੰਤਮਤਾ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨ-ਹਾ ਸਿੰਘ ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੀ ਉਰਫ਼ ਭਗਵੰਤ ਨੂੰ ਹੁਣ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਕਾਕਬਰਨ ਦੁਆਰਾ ਇੰਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਲਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ (ਡੀ) (ਧਾਰਾ 403) ਅਤੇ ¹¹ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਤਲ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ? ਇਹ ਇਹਨਾਂ ਮੂਲ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ, ਨਾਮ-

- 'ਲਈ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦੋ ਵਾਰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਦਾਇਗੀ "ਨਿਮੋ ਡੇਬੋਟ ਬਿਸ."

ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ-

* ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ 'ਤੇ ਕਿ ਉਹ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ

'ਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਤਲ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਜਾਂਚਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਨਤੀਜਾ ਕੀ ਨਿਕਲੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ -• ਘੱਟ ਅਪਰਾਧ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਤਿਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੈਕਨੇਅਰ, ਜੇ.ਸੀ., ਨਾਗਪੁਰ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਕੇਸ, ਮੁਹੰਮਦੀ ਗੁਲ ਰੋਹਿਲਾ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (1), ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਥਾਨਕ ਦੀ ਅਪੀਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਫੇਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਬਿੰਦੂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਹਨਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਤਰਕਪੂਰਨ ਸਿੱਟੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ। ਮੈਕਨੇਅਰ, ਜੇ.ਸੀ. ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ^K* ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰਕਹੀਣ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ, ਅਰਥਾਤ, ਜੇਕਰ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟ ਅਪਰਾਧ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਗੰਭੀਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਅਪਰਾਧ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ

(1) ਏਆਈਆਰ 1932 ਨਾਗ 121

ਰਾਜ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ; ਪਰ ਜੇਕਰ ਪਿਛਲੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਨਜ਼ਾ ਸਿੰਘ ਘੱਟ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਦਾ। ਅਮਰੀਕਨ ਲਾਅ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਨੇ ਫਰੇਮ ਕੀਤਾ

ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੁਝ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ (ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਗਰੇਵਰ, ਜੇ. ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਲਾਅ, ਡਬਲ ਜੋਪਰਡੀ) ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਅੰਤਿਮ ਖਰੜਾ 1935 ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ: -

"(ਧਾਰਾ 18) ਜਿੱਥੇ ਇੱਕੋ ਤੱਥ ਦਾ ਸਬੂਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕਰਨਾ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਰੋਕ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕੋ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ।

(ਸੈਕਸ਼ਨ 19), ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ।"

(ਵੋਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਲਾਗੂਕਰਨ ਦੇਖੋ)

ਇਹ ਉਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਜ਼ਾ ਉਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਗਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਰੋਕ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਉਲਟ ਚੱਲਦਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਨਿਯਮ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 403 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 20(2) ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਰਜ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਤੱਥ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ; ਪਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ

ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ * ਹੁਣ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਰਫ਼ ਭਗਵੰਤ

ਪੌਡੈਟ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਰੇਵਰ 'ਤੇ ਉਸੇ ਤੱਥ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ

ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ? ਜੇ.

ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ "ਆਟਰੀਫੋਇਸ ਬਰੀ" ਅਤੇ "ਆਟਰੇਫੋਇਸ ਦੋਸ਼ੀ" ਅਧਾਰਤ ਹਨ, ਦੋਹਰੇ ਖਤਰੇ ਦੇ ਨਿਯਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਅੰਤਮਤਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਬਾਸੂ, ਸੰਵਿਧਾਨ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਟਿੱਪਣੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ, ਜਿਲਦ I, ਪੰਨਾ 251, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਧਾਂਤ, ਜਿਸ 'ਤੇ "ਆਟਰੀਫੋਇਸ ਬਰੀ" ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਦੋਹਰੇ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਅੰਤਮਤਾ ਤੋਂ।

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ, ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਮੰਨਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਿਯਮ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਵਾਰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। (ਦੇਖੋ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਲਾਅ ਐਂਡ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ। ਹਾਲ ਦੁਆਰਾ, ਸਫ਼ਾ 899)। ਇੱਥੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਅਸਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਖਤਰੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਘੱਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ-ਤਾਈ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ; ਪਰ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਂਗਲੋ-ਅਮਰੀਕਨ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਸੇ ਤੱਥ 'ਤੇ ਡੂੰਘੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਸਨ ਅਤੇ ਹਨ

ਸੂਬੇ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ AP ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ- ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਸਿੱਖ ਪੀ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ ,

ਉਰਫ਼ ਭਗਵੰਤ

“^

Smgh

ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਵਸਥਾ-

ਗਰੇਵਰ, ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਡਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 425 ਦੇ ਜੇ . ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ , ਜਦੋਂ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ

ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, '•, ਅਤੇ ਜਿਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ, ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ✓ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਧਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਅਗਸਤ 'ਚ ਕਪੂਰ, ਜੇ. 1956, ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ, ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਮੰਨ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ 4 ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਟਕਰਾਅ ਹੋਵੇਗਾ। ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸੈੱਟ ਜੇਕਰ ਕਪੂਰ, ਜੇ., ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 425 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਧਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਉਸੇ ਸਮੂਹ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ■ - ^ ਇੱਕ ਵਾਰ ਉੱਠਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ - ^k ਕੱਟਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਦੇ ਵੀ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸਮੂਹ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ
ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਏਲਿਆਸ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ

ਹੁਣ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਮਾਮਲਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ, ਸਮਰਾਟ ਵਿ.

ਮੋਡਕੀਆ (1)। ਉੱਥੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਅਤੇ ਸਟੈਪਲਜ਼, ਏ.ਜੇ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 417 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹਾਈ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 417 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਆਮ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸੇ ਸਾਲ ਉਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਨੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ

ਮੁਹੰਮਦੀ ਗੁਲ ਰੋਹੀਲਾ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (2) ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ।

ਮੈਕਨੇਅਰ, ਜੇ.ਸੀ. ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ * ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਰੱਥ ਸੀ।

ਸੂਬੇਦਾਰ, AJC, ਜਿਸਨੇ ਪਿਛਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਮੈਕਨੇਅਰ, JC ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਸੀ;

ਪਰ ਨਿਯੋਗੀ, ਏਜੇਸੀ, ਨੇ ਇੱਕ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਰਕ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੈਕਨੇਅਰ, ਜੇ.ਸੀ., ਨੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 430 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਪਵਾਦ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 417 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਐਡ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਜੋਰਾਭਾਈ (3) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ

(1) F.A.I.R 1932 Nag? 7T

(2) ਏ.ਐਲ.ਆਰ. 1932 ਨਾਗ 121

(3) 50 ਬੋਮ. 1783

ਰਾਜ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਮਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਪ-ਭਾਗਵੰਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਲੇਖਕ-

ਸਿੰਘ-ਰੀਤੀ ਨੂੰ ਕੰ-ਰੋਵਰ ' ਤੇ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਪਰਿਵਰਤਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼.

ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾ ਪੱਖ

ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ. ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮਾਮੂਲੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਸਮਰੱਥ ਸੀ, ਨੂੰ ਦੋ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਬੰਧ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਸਥਾਨ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕੇਗਾ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 430 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਪਰ ਜਦੋਂ ਸਜ਼ਾ ਮਾਮੂਲੀ ਜੁਰਮ ਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 403 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਂਚਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਨਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਜੋਰਾਭਾਈ (1) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਚੋਪੜਾ ਦੇ ਕੇਸ (2) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਅੰਤਮਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 369 ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਾਰ

(1) 50 Bom 7^83

(2) ਏਆਈਆਰ 1955 ਐਸਸੀ 633

ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਨਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 417 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਸਕਲ, ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਬਜ਼ਰਵਾ ਦੁਆਰਾ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ- ਗਰੇਵਰ, ਜੇ. ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 401 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ

ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਉਸੇ ਸਮੂਹ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਚੌਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਜਾਂਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। *ਰੋਪੜਾ ਦੇ ਕੇਸ (1)*, ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹੋਰ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਿੱਖੀ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਨਿਯੋਗੀ, ਏਜੇਸੀ ਦੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਕਾਫ਼ੀ ਭਿਆਨਕ ਸਨ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ। ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਜ਼ਨਦਾਰ ਸੀ। *ਕਾਕਸ ਬਨਾਮ ਹੇਕਸ (2)* ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਹਰਸ਼ਲ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ, ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੰਹਿਤਾ ਨੇ ਦਰਸਾਏ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਮੁੜ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣ ਖਾਸ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ: -

' ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਧੀ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੋਂ ਐਪ ਪੀਲੇਟ ਕੋਰਟ ਜਿਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ

- (1) ਏਆਈਆਰ 1955 ਐਸਸੀ 633
 (2) (1891) 15 ਏਸੀ 506

ਰਾਜ

ਅੰਤਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ। "

ਮਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ
ਉਰਫ਼ ਭਗਵੰਤ
ਸਿੰਘ

ਗੁਰੋਵਰ, ਜੇ. ਨਿਯੋਗੀ, ਏਜੇਸੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ

ਮੱਧ ਭਾਰਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਾਲੂ, ਗਿਰਧਾਰੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਿਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 417 ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਸੀ; ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਅੰਤਿਮਤਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੋਣ ਤੱਕ ਗੜਬੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੁਹੰਮਦੀ ਗੁਲ ਰੋਹਿਲਾ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (2), ਅਤੇ ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਮੋਡਕੀਆ (3) ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਯੋਗੀ, ਏਜੇਸੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਚਤੁਰਵੇਦੀ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਖ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਾਹਰਾ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੈਕਨੇਅਰ, ਜੇ.ਸੀ. ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਕੋਣ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੱਧ ਭਾਰਤ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 369 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਅੰਤਿਮਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ, ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਕਈ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੋਡ ਨੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਹੋਰ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸੇ ਗਏ, ਪਰ ਮੱਧ ਭਾਰਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਦੀ। ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਾਬੂਲਾਲ ਅਤੇ ਭੇਰੂਮਲ (4) ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕੇਸ ਕੋਈ ਮਦਦਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(1) 1952 MB 'ਤੇ" 81

(2) 1932 ਨਾਗ ਨੂੰ 121

(3) 1932 ਨਾਗ ਨੂੰ 73

L (4) ਏ.ਐਲ.ਆਰ. 1956 ਰਾਜ. 67

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:— ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ